

*działek Zygmunta
Cichowskiego*

PATENTOWANA BRONA KŁAWISZOWA

WYNAŁAZKU

p. ROMANA CICHOWSKIEGO

Fabrikant w Lublinie (Lublin)

WYRABIAJĄCA SIĘ WYŁĄCZNIE
Fig. 1.

W FABRYCE MACHIN I ODLEWNI ŻELAZA

M. WOLSKI I S-KA

W LUBLINIE.

w Lit. W. Czempińskiego w Lublinie.

PATENTOWANA BRONA KLAWISZOWA

WYNAŁAZKU

p. ROMANA CICHOWSKIEGO

Разрѣшается печатать Полиціймейстеръ г. Люблина Маіоръ Сурковъ

WYRABIAJĄCĄ SIĘ WYŁĄCZNIE

W FABRYCE MASZYN I ODLEWNI ŻELAZA

M. WOLSKI I S-KA

W LUBLINIE

W Lit. W. Czernickiego w Lublinie

PATENTOWANA BRONA KLAWISZOWA

WYNAŁAZKU

p. ROMANA CICHOWSKIEGO

WYRABIAJĄCĄ SIĘ WYŁĄCZNIE

W FABRYCE MASZYN I ODLEWNI ŻELAZA

M. WOLSKI I S-KA

W LUBLINIE.

Jednym z najważniejszych i najdonioślejszych wynalazków, z dziedziny do uprawy roli służących narzędzi,—jest bezwątpienia **Patentowana Brona Klawiszowa**, wynalazku znanego i zasłużonego w rolnictwie, p. Romana Cichowskiego z Linowa,—i tą właśnie, w poniższym opisie, jako wyłączni jej konstruktorzy (oprócz samego wynalazcy)—przedstawiamy szanownym ziemianom, dbającym o dobrą swą rolę uprawę, bez której, jak najnowsze badania praktyczne i teoretyczne wykazały, plonów odpowiednich z ziemi osiągnąć nie można.

Brona klawiszowa tak proste na pozór narzędzie, wielką niezawodnie przyniesie korzyść rolnictwu, przy właściwym jej rozpowszechnieniu. Zdanie to, potwierdzonem już zostało na zachodzie, mianowicie we Francyi i Anglii, gdzie wynalazek ten uzyskawszy przywilej, wzbudzał ogólne zainteresowanie na urządzonych próbach, a następnie znalazł przedsiębiorców konstruktorów, którzy fabrykację tegoż na siebie przyjęli. Puszczone egzemplarze w świat, w przeszłej już jesieni i bieżącej wiosny działając wybornie i odpowiadając celowi w zupełności—zyskały sobie ogólne i zasłużone uznanie.

U nas brona klawiszowa dotychczas znana tylko z opisów gazet, mniej lub więcej dokładnych, a niektórym tylko ziemianom z dwóch dotychczas, urządzonych przez nas, publicznych prób w Lublinie i Radomiu, na których brona—działała wybornie. Jako ocenę brony,

wypowiedziana przez wszystkich licznie zgromadzonych na próbie, ziemian pozwolimy sobie przytoczyć dosłowne zdanie, obecnej także, światłej redakcyi Gazety Rolniczej.

„Czytelnicy nasi dobrze wiedzą, że nie jesteśmy pochopni do pochwał i reklam. Wynalazek atoli, o jakim mowa, jest tak wyjątkowy, taki w uprawie roli przewrót dokona, że nie wachamy się pisać o nim szerzej i gorąco polecić wszystkim ziemianom, kłopotującym się dotąd z uprawą roli. Naszem zdaniem, wynalazek wspomniany jest jajkiem Kolumba; dziwić się tylko można, dla czego nikt dotąd nie wpadł na pomysł tak szczęśliwy, a tak prosty.“

„Brona klawiszowa usuwa wszystkie niedokładności dotychczasowych bron stałych, nie czyni jednak tych ostatnich niepotrzebnymi; drapacz (klawiszowy) atoli p. Cichowskiego, bezwarunkowo wyruguje z użycia wszelkie dotąd znane tego rodzaju narzędzia, bo żadne nie wytrzyma, nie może wytrzymać z nim porównania.“

„Tyle naszych własnych uwag, dodać tylko musimy jeszcze, iż zgromadzeni ziemianie, zachwyceni byli na równi z nami niezwykłą dokładnością działania brony i drapacza (Gazeta Rolnicza № 21 z r. b. str. 244.)

Przeznaczeniem brony w łąkach—jest, czyścić ze mchu takowe i drapać należycie ich powierzchnię, co też z większą nierównością dokładnością wykonywa, niż wszystkie dotąd znane brony. W polach—używa się z najlepszym skutkiem do drapania lucernisk koniczysk i t. p.—a w roli już przeoranej, po pewnem jej odleżeniu lub zbitciu przez ulewne deszcze, co u nas dość często się przytrafia, do zupełnego i doskonałego wzruszenia całej wierzchniej warstwy roli, którą jednostajnie spulchniając, czyści jednocześnie z perzu i innych chwastów, a zarazem wyrывa i wyrzuca na wierzch korzenie,— a wreszcie i do posiewów tak ozimych, jak i jarych, dając im jednostajniejsze i dokładniejsze przykrycie, niż jakiegokolwiek inne dotąd znane ekstyrapatory lub drapacze.

Główną cechą pomienionej brony, wyróżniającą ją od wszystkich innych w tym rodzaju narzędzi—jest najzupełniejsza niezależność w działaniu każdego w szczególności gwoźdźcia brony. W innych narzędzi bowiem, wszystkie zęby czyli gwoździe, albo przy najmniej część ich znaczna jest z sobą solidarnie złączoną, z

pomocą stosownych ram i pobronków; ztąd wynika, że przy spotkaniu jakiegokolwiek przeszkody lub nierówności ziemi, za podniesieniem się jednego zęba, wszystkie inne lub ich część znaczna podnieść się musi, a tem samem, przy ciągłym postępowaniu narzędzia, pozostaje w tych miejscach rola mniej więcej nieporuszona. W bronie klawiszowej nigdy to miejsca mieć nie może, ponieważ każdy gwoździe w szczególności ma swój własny i oddzielny pobronek czyli klawisz, przy pośrednictwie którego bez względu na nierówność ziemi, w każdym punkcie zajrzy, a do tego zawsze z jednym i tem samem natężeniem działając, na tę samą zawsze głębokość powierzchnię ziemi wzruszy.

Dosyć jest rzucić okiem na obok załączony rysunek, ażeby całe działanie tego narzędzia poznać i ocenić.

Na fig. 1 widzimy ośkę opatrzoną dwoma kółkami; u oski tej od przodu jest pręt trójkątny z hakiem do ucepienia zaprzęgu, a od tyłu jest przytwierdzonych siedm sztyc, utrzymujących silnie okrągły pręt żelazny, stanowiący niejako drugą ośkę, idącą w kierunku równoległym do pierwszej. Na pręt ten, nawleczone są właśnie wolno, wszystkie tak zwane klawisze, a z tych każdy, ma do siebie przymocowany śrubką, widoczną na rysunku, odpowiedniej długości pręt z żelaza także okrągłego, w swoim końcu zaagięty i formujący oddzielny zupełnie od wszystkich innych gwoździe brony.

Nadmienić tu wypada, że wielkość i kształt pomienionych, gwoździ są dowolne, że takowe mogą być proste lub zakrzywione od czego nawet i energija w działaniu tego narzędzia, do pewnego stopnia zależy; nie mniej mogą być one zakończone ostro, jak zwykle u brony, lub też opatrzone na końcu w małe radełka i stanowią wtedy będą klawiszowy drapacz.

Ażeby umożliwić ciągły między zębami, że tak powiemy, przepływ poruszanej gęsto ziemi, bez zatykania się narzędzia, wynalazca przyjął cztery różne długości prętów jeden za drugim, a zarazem obok siebie działających tak, że układ zębów względem siebie w punktach działania jest ten sam, co w każdej innej bronie, a swoją drogą zupełną niezależność każdego po szczególe zęba jest zapewnioną. Oznaczone na rysunku linije kropkami wskazują regularne drogi, któremi gwoździe tej brony postępują, umieszczone zaś numera na klawiszach, oznaczają porządek, w jakim takowe

ułożone obok siebie być powinny. Porządku tego pod żadnym pozorem zmieniać nie można, a to pod karą stanowczego popsucia narzędzia.

W razie zużycia gwoździ lub, co się nadzwyczaj rzadko przytrafić może, w razie złamania, wskutek jakiegos silnego bardzo oporu, naprawa brony łatwą jest bardzo, bez rozbierania bowiem takowej, dość będzie odśrubować uszkodzony pręt i reperacyi dopełnić.

Wspomnieliśmy wyżej, że energija tego narzędzia, czyli głębokość uprawy, zależy w pewnej części od krzywizny samych zębów; ale najgłówniej zależy od ciężaru i długości prętów. Dla tego do głębszego poruszania roli, robi się także same brony lub drapacze, lecz z dłuższymi w ogóle prętami; a tem samem i cięższymi od pierwszych. Podwyższenie takie ich siły działania o jeden, a najwyżej o 2 stopnie, czyli wyrabianie ich w dwóch albo trzech gatunkach—może stanowczo wszelkim wymaganiom uczynić zadość. Podniesienie siły o jeden stopień, należy pojmować w ten sposób, że pręty N 1 zastępują się N 2-im, N 2—3-im, N 3—4-ym, lub dalej w miejsce N 4-ego robi się jeszcze dłuższe, o tą samą różnicę w długości. Podwyższenie siły o 2 stopnie, odbywa się tak samo, zamieniając nie jeden ale dwa pierwsze numery prętów na inne odpowiednio dłuższe. Tym więc sposobem, dla zrozumienia rzeczy, brony i drapaczki, przeznaczone do uprawy—zwyczajnej, nazywać się będą N I, do uprawy głębszej—N II i III, w czem głównie drapaczki mogą być potrzebniejsze.

Im uprawa jest głębsza—tym naturalnie większej siły pociągowej potrzeba. Brony N 1 wymagają dwóch miernych koni, N II i III naturalnie będzie potrzebował więcej. W każdym atoli razie, jedną broną i jednym człowiekiem pięć morgów 300 prętowych z dokładnością zaprawić można, co znakomitą oszczędność tak w sprzężaju, jako i ludziach przynosi, i w krótkim czasie kosztu narzędzia zwraca.

Przy zawrotach lepiej jest zajeżdżać w prawo albo w lewo z okrągła, jak zwykłemi bronami, a nie w miejscu, ażeby przyrząd nie forsował się i jedno z kółek nie zarywało w ziemię; chociaż wranie żądania i temu warunkowi uczynić zadość można, ale wtedy człowiek powożący musi ręką ulżyć zawracające się w miejscu kółko po nad ziemię przez czas trwania zawrotu.

Jeżeli rola perzem i t. p. chwastami zbytecznie zanieczyszczoną nie jest,—to wtedy gwoździe brony, wyrывая powyższe korzenie, same się z takowych oczyszczają i pozostawiają na wierzchu ziemi. W razie zaś zbytecznej ich ilości—należy naturalnie od czasu do czasu, oczyszczać z nich zęby z pomocą powożącego lub dodatkowego chłopaka, który odrazu na bok gdzie usuwać je może.

Ażeby żądającym,—w wyborze gatunku dopomódz, który dla nich użyteczniejszym być może, objaśniamy, że wynalazca brony klawiszową z gwoździami gładkimi—przeznaczył głównie do łak. odświeżania lucernisk, koniczyk i wyciągania perzu; do wszystkich zaś innych użytków, a mianowicie: do przykrywania posiewów, poruszania lepszego warstwy wierzchniej, a nawet zastąpienia niejako pługa, lepszym i stosowniejszym będzie klawiszowy drapaczek, który zarazem i perz, równie dobrze jak brona z roli wyciąga.

Pamiętać także należy, że gdyby rola była w stanie wielkiej skib nierówności, to użycie w niej drapaczka—byłoby nie właściwem. Przeznaczeniem głównem bowiem jego jest jednostajne spulchnianie powierzchni warstwy ornej; bez względu na jej mniej więcej naturalne, a niezbędne zawsze nierówności, wskutek czego, zarówno dobrze przy uprawie gładkiej, jak i zagonowej działać może.

Do wożenia w pole tak brony jak i drapaczka, okazał się najlepszym przyrząd całozelazny, zbudowany silnie—włóka zwany. Jest to rodzaj jakoby dwóch sanic połączonych z sobą żelazną sztabą i dwoma krosztynkami. Fig. 2-ga przedstawia właśnie widzianą z boku bronę, naładowaną na włókę, do przewiezienia jej w inne miejsce. Dostę jest rzucić okiem na rysunek, ażeby poznać cały układ i użycie pomienionej włóki, którą zanim się założy dwoma końcami swych saniczek na dwa końce osi kółkowej, należy pierwej podnieść wszystkie pręty z klawiszami w stronę pociągu, a po założeniu dopiero włóki, należy je na powrót opuścić, gdzie oparte na podłużnej sztabie i podniesione w górę, o nic już w drodze zawadzić nie będą mogły.

Na żądanie wielu ziemian, właścicieli mniejszych gospodarstw, potrzebujących zatem mniejszą ilość bron, wyrabiamy także kombinowane narzędzie bronę wraz z drapaczem, t. j. z podwójnemi zębami, które w razie potrzeby mogą być zmieniane przez odśrubowanie założonych prętów i zamienienie ich drugimi.

W końcu nadmienić za stosowne uważamy, że na mocy

zawartej z szanownym wynalazcą p. Romanem Cichowskim umowy—my jedni tylko uzyskaliśmy prawo konstrukcyi brony klawiszowej i drapacza—; a wynalazek ten uzyskał świeżo przywilej na Królestwo Polskie i Cesarstwo Rosyjskie, na mocy którego stosownie do praw obowiązujących, niewolno jest nikomu patentowanej powyższej brony fabrykować, ani jej w czemkolwiek zmieniać niezmiemając pomysłu, i każde w tym względzie wykroczenie sądownie dochodzonem będzie.

Cena brony klawiszowej zwyczajnej N I wraz z włóką	Rs.	35.50
„ drapaczyka N I z włóką	„	36.50
„ kombinowanego brono-drapaczyka z włóką	„	46.50
„ brony — N II	„	37.50
„ „ — N III	„	40.—
„ drapaczyka N II	„	38.50
„ „ N III	„	41.—

Fabryka nasza wyrabia i posiada na składzie także wszystkie używane i za praktyczne uznane narzędzia i maszyny rolnicze, żniwiarki i kosiarki różnych systemów, najnowszą wyborną żniwiarkę jednokołową „Adriance“, studnie, pompy wodne, wozy, bryczki, części do młynów, tartaków, etc. Odlewa z pieca kupolowego podług własnych i przestanych modeli wszelkiego rodzaju części maszyn, potrzeby do domów i fabryk, filary, kroksztyny, balkony, bramy, ogrodzenia żelazne kute i lane, nagrobki etc.

Zamówienia na bronę klawiszową i drapacz—, jako też na wszystkie wyżej wymienione przedmioty, fabryka przyjmuje i wysła na koszt odbierającego do wszystkich stacyj dróg żelaznych, tak pośrednich jak i bezpośrednich.

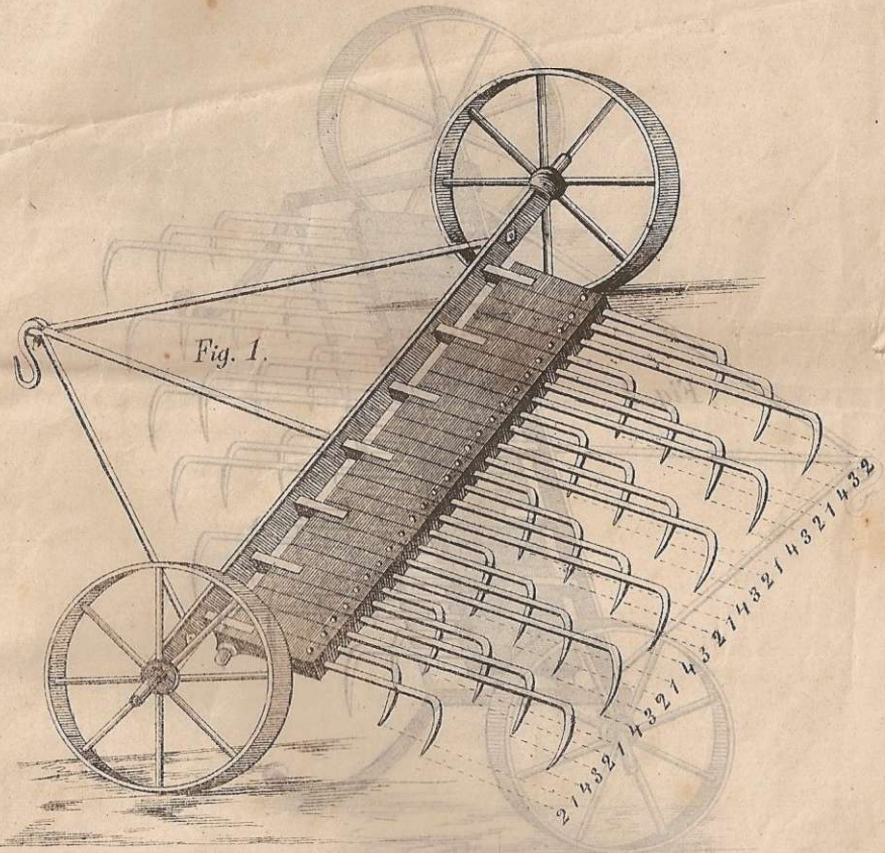
Cennik na żądanie wysła franco.

M. WOLSKI I S-KA

Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza

w Lublinie.

Adres dla telegramów: *M Wolski Lublin*

zawierają 2. Wymiar w wymiarach p. Wymiarów...
niemy jest...
szew...
na...
zawie...
początek...
zawie...
zawie...

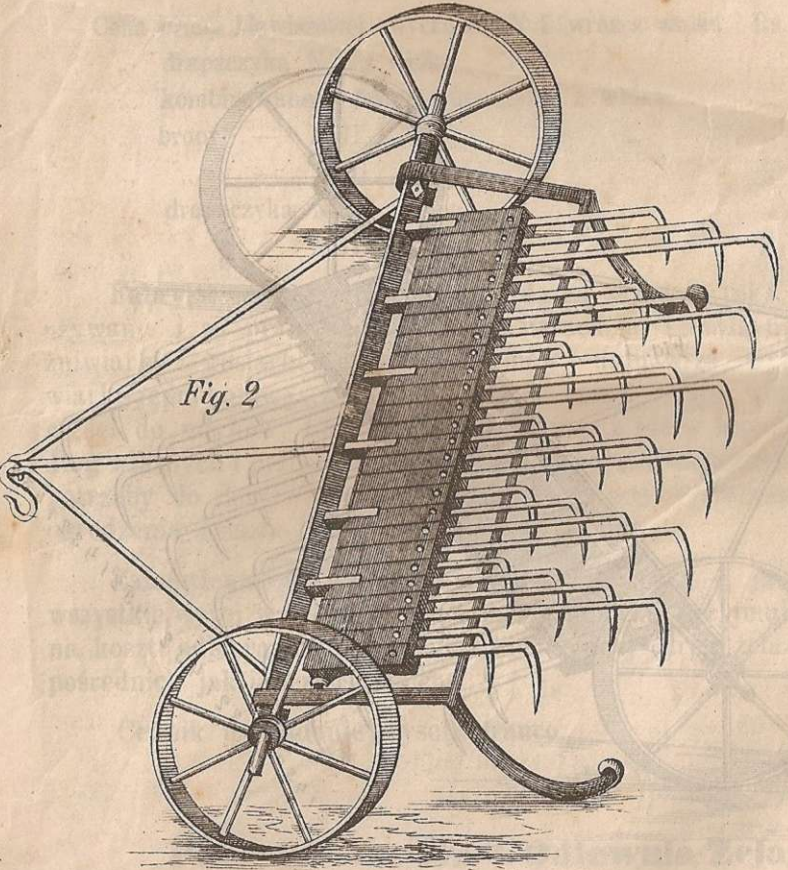

Fig. 2

Włocławek 1852

Włocławski